

Огляд подій у сфері інтегрованого управління кордонами

IBM.in.UA

серпень 2025

Зміст

	Вступ	
	Рух осіб та товарів	4
	Євроінтеграція	7
	Реформа української митниці	8
	Неінфраструктурні рішення на кордоні	12
	Спеціальний блок: Нові рекорди та динаміка «митного безвізу»	15
	Транскордонна співпраця та розвиток прикордонної інфраструктури	19
	Міжнародна співпраця. Навчання та розвиток	21
	Транспортна інтеграція і розвиток логістики	26
	Глосарій скорочень	28
	Лінки на публікації	29

Вступ

У серпні відбулось кілька важливих подій у сфері інтегрованого управління кордонами. Зокрема, Уряд підтримав проєкт нового Митного кодексу України та направив його на оцінку Європейській Комісії, а також розпочав консультації з бізнес-спільнотою. Це стало одним із ключових кроків у процесі гармонізації законодавства з нормами ЄС. Також Держмитслужба оголосила про старт розробки NCTS Фаза 6, що має забезпечити інтеграцію української митної системи з європейськими цифровими платформами. Водночас постало питання строків: Україна вже звернулася до Єврокомісії із запитом про продовження перехідного періоду до 2026 року, що свідчить про технічні труднощі з впровадженням системи.

Паралельно тривала оптимізація інституційної структури митних органів: створено Південну та Південно-Східну митниці шляхом приєднання підрозділів, які не можуть повноцінно функціонувати в умовах війни. Така реорганізація дозволяє сконцентрувати ресурси, але водночас несе ризики перевантаження дієздатних митниць і потребує належної кадрової підтримки. У митному середовищі активізувалася робота з авторизацією – кількість підприємств зі статусом АЕО сягнула ста, а також було видано перші сто авторизацій для провадження митної брокерської діяльності. Тут ключовим викликом залишається якість заповнення документів та готовність бізнесу до нових процедур, що може сповільнити загальну динаміку.

Інфраструктурний блок доповнювали проєкти на західному та південному кордонах, зокрема реконструкція доріг міжнародного значення та облаштування нових сервісних зон біля пунктів пропуску. Проте реалізація цих ініціатив залежить від зовнішнього фінансування та безпекової ситуації.

У міжнародному вимірі відзначалися поглиблення співпраці з Канадою, Австралією та Великою Британією у сферах митної та прикордонної безпеки. Це підсилює позиції України на шляху до інтеграції, однак потребує стійкої координації й ресурсів для належної імплементації досягнутих домовленостей.

У серпні поступ у законодавчих реформах поєднано із практичними кроками з модернізації інфраструктури та інституційної спроможності, і водночас окреслено ризики – від технічних відтермінувань і навантаження на митну систему до залежності від міжнародного фінансування та готовності бізнесу до нових правил.

Цей огляд створено за фінансової підтримки Європейського Союзу.

Зміст цього огляду є виключною відповідальністю авторів і не повинен розглядатися як такий, що відображає погляди Європейського Союзу чи Міжнародного центру розвитку міграційної політики.

Більше інформації про інтегроване управління кордонами на сайті [IBM.in.UA](https://ibm.in.ua)

Рух осіб та товарів

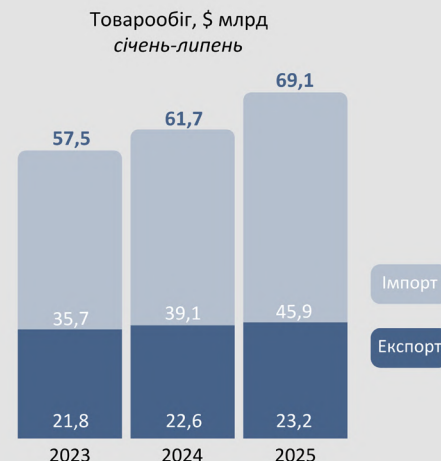
У серпні на кордоні України зафіксовано **рекордні показники пасажиропотоку**. За словами речника Державної прикордонної служби України Андрія Демченка, 3 серпня кордон перетнули понад 155 тисяч громадян, що стало найвищим показником з початку року. «Пасажиропотік залишається досить високим. І, власне, за неділю, мали рекордний показник за цей рік по перетину кордону – це 155 тисяч громадян. 85 000 перетнули кордон слідуючи в Україну і 70 слідуючи на виїзд з України», – повідомив речник¹.

Упродовж літа тенденція змінилася: якщо червень характеризувався перевагою виїздів, то вже у липні та серпні **простежувалася невелика перевага в'їзду**. «Всі місяці літа спостерігаємо високий пасажиропотік. З 1 червня він виключно зростає. Але якщо червень характеризувався виїздом громадян, то у липні вже була невеличка перевага в'їзду в Україну. У липні кордон перетнуло майже 4,2 мільйона громадян. Це показники в обох напрямках. У серпні також бачимо перевагу на в'їзд», – зазначив речник Держприкордонслужби Андрій Демченко під час брифінгу². Наприкінці серпня ця динаміка зберігалася: «Пасажиропотік не зменшується. В ці вихідні він також мав показники щоденно і в суботу, і в неділю сумарно по 150 000 перетинів кордону за добу, як на в'їзд, так і на виїзд. Але серпень місяць зараз більше характеризується в'їздом в Україну. Практично останні дні перевага на в'їзд щоденно – це на 10–15 тисяч перетинів саме на в'їзд в Україну. Основна категорія тих, хто перетинає кордон, – це 85% становлять громадяни України», – підкреслив речник ДПСУ Андрій Демченко³.

Водночас на окремих ділянках **виникали локальні ускладнення**. Зокрема, 12 серпня у пункті пропуску «Устилуг–Зосин» у Волинській області було розпочато ремонтні роботи, у зв'язку з чим рух здійснювався у реверсному порядку⁴. Державна прикордонна служба застерегла, що це може призвести до сповільнення руху та накопичення транспортних засобів перед пунктом пропуску.

Наприкінці місяця набрали чинності **зміни до Правил перетинання державного кордону**, ухвалені постановою Кабінету Міністрів України від 26 серпня 2025 року № 1030. Відповідно до нововведень, з 28 серпня прикордонники розпочали пропуск громадян України чоловічої статі віком до 23 років. «З моменту набрання чинності прийнятих змін, у разі введення на території України воєнного стану, обмеження щодо перетинання державного кордону не поширюється на громадян України чоловічої статі віком від 18 до 22 років (включно)», – йдеться у повідомленні відомства⁵. Водночас у Держприкордонслужбі наголосили, що це рішення не призвело до зростання загального пасажиропотоку. «Зміни до Правил перетину державного кордону, якими відтепер дозволено виїзд чоловікам віком 18–22 роки і які прикордонники почали застосовувати сьогодні зранку, не призвели до суттєвого збільшення пасажиропотоку», – повідомила служба. Прикордонники підкреслили, що зростання руху пов'язане насамперед із літнім сезоном та традиційним піком на вихідні дні⁶.

За підсумками перших семи місяців 2025 року⁷ зовнішньоторгівельний оборот України досяг **\$69,1 млрд**, що на 12% більше, ніж у 2024 році⁸ (\$61,7 млрд) і на 20% більше, ніж у 2023-му⁹ (\$57,5 млрд). Зростання зумовлене передусім розширенням імпорту, який склав \$45,9 млрд (2024 рік – \$39,1 млрд; 2023 рік – \$35,7 млрд), тоді як експорт утримувався на рівні \$23,2 млрд (2024 рік – \$22,6 млрд; 2023 рік – \$21,8 млрд). **Податкове навантаження залишалось стабільним** – \$0,52/кг, що дещо вище за показники попередніх років (\$0,50/кг у 2024 році, \$0,46/кг у 2023 році).

Надходження до бюджету зберігають тенденцію до зростання. У липні 2025 року митні платежі сягнули 65,1 млрд грн, що на 17,2 млрд грн більше, ніж у липні 2024 року, і на 8,2 млрд грн більше, ніж у червні 2025-го¹⁰. Оперативні дані свідчать про збільшення фізичного обсягу ввезення до 3,60 млн тонн (+38,1%), хоча частка оподаткованого імпорту знизилася до 85% (2024 рік – 94%). Приріст доходів

забезпечили нафтопродукти, автомобілі, гази нафтові, тютюнові вироби, вугілля, добрива та вантажна техніка. Водночас негативно вплинули два чинники: розширення пільг (29,14 млрд грн у липні 2025 року проти 17,85 млрд грн у 2024 році та 12,59 млрд грн у 2023 році) та відставання фактичного валютного курсу від «бюджетного», що зумовило недонадходження на рівні 5 млрд грн¹¹.

У сфері дотримання митних правил **спостерігається зниження вартісних показників** порівняно з минулим роком. За 7 місяців 2025 року виявлено 5 682 порушення на суму 6,8 млрд грн¹², тоді як у 2024 році – 5 852 порушення на 15,6 млрд грн¹³, а у 2023 році – 6 976 порушень на 6,1 млрд грн. У 2025 році тимчасово вилучено предметів правопорушень на 586,8 млн грн, тоді як у 2024-му – на понад 292,6 млн грн, у 2023-му – на 439 млн грн. До судів у 2025 році передано 3 206 справ на понад 6,1 млрд грн.

Рух товарів

січень-липень 2025

\$69,1 млрд

Імпорт

\$45,9 млрд

(+17,4% порівняно з січнем-липнем 2024)

Експорт

\$23,2 млрд

(+2,7% порівняно з січнем-липнем 2024)

Країни-партнери

Китай (\$9,9 млрд)

Польща (\$4,4 млрд)

Німеччина (\$3,7 млрд)

Польща (\$2,9 млрд)

Туреччина (\$1,9 млрд)

Італія (\$1,3 млрд)

Основні товари

Машини та устаткування
Продукція хімічної
промисловості
Паливно-енергетичні
товари

Продовольчі товари
Метали та вироби з них
Машини та устаткування

Важливим стабілізаційним чинником у сфері експорту залишався **Український морський коридор**, яким за два роки перевезено понад 137 млн тонн вантажів більш ніж 5 300 суднами, серед яких 84 млн тонн агропродукції. Постачання здійснюються у 54 країни світу, попри системні атаки росії на портову інфраструктуру¹⁴.

Олексій Кулеба,
Віцепрем'єр-міністр з відновлення України –
Міністр розвитку громад та територій України

цитата

Український коридор забезпечує стабільний експорт української продукції, підтримує економіку країни та гарантує продовольчу безпеку мільйонів людей у всьому світі. Ми вдячні всім, хто попри повномасштабну війну та постійні загрози обстрілів, підтримує його роботу: Силам безпеки і оборони України за захист, працівникам портів, логістам та морякам за щоденну працю, а також міжнародним партнерам – за їхню підтримку та солідарність

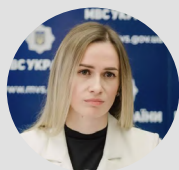
У серпні на кордоні України зафіксовано рекордний пасажиропотік із перевагою в'їзду громадян до країни, що стало помітним трендом літнього сезону. Водночас зовнішня торгівля та митні надходження у 2025 році демонструють стабільне зростання попри воєнні виклики. Функції контролю залишаються сталими за кількістю виявлених справ. Однак обсяги вартісних порушень знизилися порівняно з 2024 роком, що свідчить про скорочення великих схем. Стійкість експорту підтримує Український морський коридор, яким перевезено понад 137 млн тонн вантажів, що робить його ключовим чинником для української економіки та глобальної продовольчої стабільності.

Євроінтеграція

Фокусом публікацій серпня став системний поступ України на євроінтеграційному треку: Європейська комісія позитивно оцінила результати скринінгу розділу 29 «Митний союз», відзначивши прогрес у гармонізації законодавства та цифровій модернізації митниці, тоді як МВС продемонструвало практичне виконання рекомендацій Ради Європи у сфері безпеки, ІУК та міжвідомчої координації.

Європейська комісія позитивно оцінила поступ України в митній сфері за результатами скринінгу розділу 29 «Митний союз» у межах Кластера 3 «Конкурентоспроможність та інклюзивний розвиток». У скринінговому звіті наголошується, що «попри триваючу повномасштабну війну росії проти України, незважаючи на серйозні проблеми з кадровим забезпеченням та бюджетні обмеження, досягнутий Україною прогрес у реалізації митної реформи за останні два роки є дуже вражаючим»¹⁵. Відзначено високий рівень гармонізації митного законодавства з *acquis*, зокрема у сферах авторизації економічних операторів, управління ризиками, митної вартості, тарифної класифікації, транзитних процедур, а також у впровадженні ІТ-систем, сумісних з європейськими (EUCDM, CCN/CSI, NCTS). Єврокомісія підкреслила значення виконання Національної стратегії доходів до 2030 року та Плану реформ Держмитслужби на 2024–2030 роки. Серед викликів визначено нестачу ресурсів і кадрів, потребу в антикорупційних інституційних змінах, а також необхідність надати митниці правоохоронний статус із можливістю оперативно-розшукової діяльності та досудового розслідування.

Також **євроінтеграційний вимір у безпековій площині** підтверджується у співпраці МВС із міжнародними партнерами. Під час зустрічі заступника міністра внутрішніх справ України Олексія Сергєєва з депутатом Палати депутатів Італії, членом ПАРЕ П'єро Фассіно обговорювалася роль Ради Європи у підтримці України. «Перш за все, слід відзначити створення Спеціального трибуналу щодо злочину агресії проти України. Це шанс забезпечити справедливість, якої потребує український народ», – наголосив Олексій Сергєєв. У цьому контексті МВС позиціонується як ключовий учасник процесу інтеграції, виконуючи рекомендації Ради Європи щодо інтегрованого управління кордонами та міграційної політики, його діяльність у сфері безпеки та координації між правоохоронними структурами розглядається як невід'ємна складова наближення України до стандартів ЄС.

Іванна Волошин,
директор Директорату стратегічного планування та європейської інтеграції
Міністерства внутрішніх справ України

цитата

В загальних планах відомства стоять розробка та реалізація механізму міжвідомчої координації та співпраці на випадок міграційної кризи. З цією метою створено міжвідомчу робочу групу. Відповідними структурами вже налагоджено ефективну співпрацю з компетентними органами країн ЄС. Це дозволяє запобігти і зменшити ризики втягнення наших громадян у протиправну діяльність

Реформа української митниці

Уряд 26 серпня протокольним рішенням **підтримав проєкт нового Митного кодексу** та направив його до Європейської комісії для оцінки¹⁶. Паралельно Мінфіну доручено створити робочу групу з громадських представників для консультацій і подальшого доопрацювання документа. Кодекс підготовлено Мінфіном і Держмитслужбою на основі Митного кодексу ЄС, за підтримки експертів проєктів технічної допомоги. Зафіксовано 91% імплементації митних зобов'язань за Угодою про асоціацію, а також визнано прогрес у цифровізації, антикорупційних заходах і зростанні надходжень.

У продовження цього процесу 28 серпня **проєкт офіційно представили експертам Європейської комісії**¹⁷. Під час обговорення було погоджено подальші кроки: організація оцінки ЄК, початок консультацій із бізнесом, підготовка пакета підзаконних актів і розробка національних ІТ-рішень для інтеграції з європейськими системами. Важливим акцентом стало наголошення на тому, що частина євроінтеграційних норм уже закладена в чинний Кодекс, що зменшує навантаження на бізнес і прискорює перехід на нові правила.

Оксана Ніканорова,

Радник заступника Міністра фінансів України, координатор митних реформ в Проектному офісі реформ при Міністерстві фінансів України

спеціальний коментар для огляду

Проєкт нового Митного кодексу України: чи багато буде змін? Наразі вже адаптовано 91% митних зобов'язань за Угодою про асоціацію з ЄС. Новий Митний кодекс передбачає повну гармонізацію українського митного законодавства з ключовими митними Регламентами ЄС: крім Митного кодексу ЄС ще 4 Регламенти. Для тих, хто вже використовує гармонізовані митні бізнес-процеси на практиці¹, змін буде не багато (по суті зміниться більше форма – юридична техніка). Для решти можна порадишити починати застосовувати ці процеси вже зараз, не чекаючи нового Кодексу. Тоді «вхід» в його застосування буде м'якшим.

Перспективи євроінтеграції та особливості оцінки з боку ЄС: Позитивна оцінка адаптації митних EU aspis важлива для України, як країни – кандидата на вступ в ЄС, оскільки ЄС починався з Митного союзу, а загалом цей трек важливий і в перемовинах щодо безпекових питань, бо гармонізація митних процесів передбачає зміну акцентів в процедурах на кордоні. Але не менш важливе обговорення з українським бізнесом, якому потім з цим Кодексом працювати. Після підтримки проєкту наприкінці серпня Урядом Мінфін та митниця вже розпочали відповідні консультації. Трек по оцінці з боку ЄС буде схожий з тим, який Україна вже проходила під час приєднання до NCTS²: прийняття законодавства, розробка ІТ рішень, певний період роботи по новим правилам та оцінка, чи всі процеси працюють у відповідності до правил ЄС. І лише потім ініціація рішень щодо вступу.

Що зміниться для бізнесу та держави: Ще більше дозволених операцій на митних складах та в інших митних процедурах, можливості розвитку каршерінгу, подальший поштовх для розвитку митних хабів, розвиток митних спрощень аж до митного оформлення шляхом просто внесення записів в облік, можливість зафіксувати метод визначення митної вартості (найболючіше питання для бізнесу), гармонізація системи митних пільг, а також європейські правила переміщення військової техніки, що критично важливо під час повномасштабної агресії росії.

¹ Адаптовані поетапно починаючи з 2019 р., останні законодавчі зміни набули чинності у квітні 2025 р.

² Конвенції про процедуру спільного транзиту, приєднання до якої ще охрестили «митним безвізом» або «маленьким вступом в ЄС»

Архітектура відновлення та реформ України (URA) підтримується Багатодонорським рахунком стабілізації та сталого зростання України (MDA) за підтримки ЄБРР

Узгодженість законодавчих змін супроводжується інституційними трансформаціями. З метою оптимізації роботи Держмитслужба ухвалила **рішення про укрупнення територіальних органів**¹⁸. Дніпровську митницю перейменовано на Південно-Східну, Миколаївську – на Південну; до них приєднують Донецьку, Луганську та Херсонську митниці з підрозділами АР Крим і м. Севастополя. Наказом Держмитслужби від 08.08.2025 № 775 розпочато процедуру реорганізації з двомісячним строком для заявлення вимог кредиторами¹⁹. Призначено голів комісій із реорганізації, що має забезпечити контрольований перехід. Ці кроки покликані зменшити управлінські витрати на непрацюючі підрозділи й укріпити дієздатні регіональні митниці.

Паралельно Держмитслужба продовжує **тестування нових підходів у сфері митних процедур**²⁰. На базі Координаційно-моніторингової митниці запущено черговий етап пілотного проекту, який передбачає виконання митних формальностей підрозділом митних компетенцій. У період з 21 серпня по 23 вересня відбиратимуться декларації за окремими групами товарів (коди УКТ ЗЕД 7307, 7412, 7507, 7609) із селективністю від 10% до 100% залежно від ризиків. Метою є уніфікація підходів до ризик-менеджменту й підвищення ефективності контролю, водночас декларантів попереджено про можливі затримки оформлення. Відтак, реформа законодавчої бази підкріплюється експериментами на рівні процедур.

Логічним доповненням стало **укріплення комунікаційної інфраструктури**. Держмитслужба підписала контракт на створення єдиного Контакт-центру для бізнесу, що працюватиме за стандартами IT Service Management і охоплюватиме всі митні IT-системи та ширші питання взаємодії з учасниками ЗЕД²¹. Очікується, що нова система забезпечить централізовану обробку звернень, скорочення часу відповіді, прозоре відстеження історії заявок і мінімізацію людського фактора. Це рішення має стратегічне значення, оскільки сприятиме підвищенню прозорості й довіри бізнесу до митниці, а також підготує сервісну інфраструктуру до повноцінного впровадження нового Митного кодексу.

Олег Ніколайчук,

заступник Голови Держмитслужби з питань цифрового розвитку, цифрової трансформації та цифровізації

цитата

Створення єдиного Контакт-центру - це важливий крок до впровадження сучасної, клієнтоорієнтованої моделі взаємодії митниці з бізнесом. Ми відходимо від фрагментованих каналів комунікації та переходимо до інтегрованої системи, яка дозволить обробляти запити швидко, якісно та прозоро. Це означає, що підприємці матимуть точку входу для вирішення питань - від консультацій щодо IT-систем до організаційних аспектів митного оформлення. Такий підхід відповідає європейським стандартам обслуговування та сприяє підвищенню довіри до митниці як до партнера у зовнішньоекономічній діяльності. Наше завдання - зробити так, щоб кожен запит отримував своєчасну та професійну відповідь, а сам процес комунікації був максимально зручним, передбачуваним і ефективним

Поглиблення інституційних змін супроводжується **активною роз'яснювальною роботою з бізнесом**. 14 серпня Держмитслужба спільно з Громадською радою провела онлайн-семінар для суб'єктів ЗЕД, присвячений практичним аспектам постмитного контролю²². Основна увага була зосереджена на нововведеннях: звільнення окремих підприємств від перевірок, запровадження доперевірочного аналізу, можливості самостійного усунення порушень без штрафних санкцій. Також детально розглянуто порядок документальних перевірок, контроль витрат на логістику, класифікацію товарів за УКТ ЗЕД, нові форми актів і порядок обліку осіб, а також процедури оскарження. Участь бізнесу у форматі Q&A підтвердила запит на відкриту комунікацію. Як зазначив директор Департаменту митного аудиту та обліку осіб Держмитслужби Олексій Лищенко, головне завдання постмитного контролю полягає у «забезпеченні балансу між контролем за дотриманням митного законодавства та спрощеннями при здійсненні митних формальностей». Підґрунтям для змін стало рішення РНБО від 21 липня 2025 року, яке обмежило проведення перевірок для низки категорій підприємств.

Олексій Лищенко,
директор Департаменту митного аудиту та обліку осіб
Держмитслужби

цитата

У загальних тенденціях зростання взаємної довіри митних органів та бізнесу, збільшення кількості спрощень та скорочення часу митного оформлення, особлива роль пост-митного контролю полягає в забезпеченні балансу між контролем за дотриманням митного законодавства та спрощеннями при здійсненні митних формальностей

У продовженні курсу на прозорість і підзвітність Держмитслужба зосередила увагу на **впровадженні нової системи авторизацій**²³. Станом на 19 серпня видано вже 100 дозволів на провадження митної брокерської діяльності, ще 22 перебувають на погодженні. Водночас понад 300 підприємств звернулися із заявами, що свідчить про високу зацікавленість ринку в легалізації діяльності. Перша авторизація була видана 27 травня, а динаміка їх кількості підтверджує зменшення частки відмов і кращу підготовку заявників. Основним викликом залишається якість поданих документів. Для подальшого інформування запланована зустріч із брокерами, які ще не отримали авторизацію. Перехідний період діятиме до 19 квітня 2026 року, що дозволить ринку адаптуватися поступово.

Збільшення кількості звернень бізнесу поставило **питання про чітке розмежування процедур**. Держмитслужба окремо роз'яснила різницю між інформуванням про зміни у поданих документах і внесенням змін до вже наданої авторизації²⁴. Це дві різні процедури з окремим порядком виконання, детально викладені на офіційному

порталі відомства. Вчасне дотримання цих вимог має запобігти помилкам і скоротити ризик відмов у подальшій роботі.

Роз'яснювальна робота посилюється також завдяки **прямій комунікації з брокерською спільнотою**²⁵. 21 серпня у Держмитслужбі відбулася нарада за участі представників понад 500 підприємств і керівництва відомства. Заступник Голови Владислав Суворов наголосив на важливості широкої інформаційної кампанії, що має забезпечити своєчасне проходження авторизації всіма зацікавленими учасниками протягом перехідного періоду до квітня 2026 року. На зустрічі брокерам надали методичні матеріали, що пояснюють порядок попереднього розгляду заяв і дозволяють мінімізувати ризики відмов.

Завершує цей блок робота з **практичними аспектами застосування авторизацій у специфічних митних режимах**²⁶. На основі Закону №3926-IX від 22.08.2024 фахівці підготували методичні матеріали щодо переробки тимчасового ввезення. Роз'яснено питання передачі прав і обов'язків, продовження строків переробки, підтвердження відповідності умовам зберігання документів, подання звітів про завершення режиму та процедури тимчасового випуску товарів. Такі кроки спрямовані на те, щоб бізнес мав уніфіковані інструкції для адаптації до нових правил і зменшення ризиків під час практичного використання авторизацій.

Аналіз серпневих публікацій вказує на рух митної реформи: ухвалення проекту нового Митного кодексу та початок його оцінки Єврокомісією, оптимізацію структури Держмитслужби, запуск пілотних процедур і створення Контакт-центру для бізнесу. Водночас відзначаються виклики – необхідність синхронізації законодавчих змін з IT-рішеннями, підвищене навантаження на укрупнені підрозділи та поступова адаптація бізнесу до системи авторизацій. Сукупність заходів свідчить про наближення до стандартів ЄС за умови належної координації й стабільності впровадження.

Неінфраструктурні рішення на кордоні

У серпні ухвалено низку рішень, спрямованих на підвищення ефективності митних та прикордонних процедур. Серед подій – розширення практики авторизацій для бізнесу, рекордні показники використання процедур спільного транзиту, початок підготовки до впровадження NCTS Фаза 6, а також запровадження оновлених правил роботи системи «єЧерга» для вантажівок і автобусів. Додатково акцент зроблено на інтеграції даних перевізників у ЄKIC, що має забезпечити точність інформації та передбачуваність перетину кордону.

Програма Авторизованого економічного оператора вийшла на новий етап розвитку: серпень позначився відзначенням її п'ятиріччя та подоланням рубежу у 100 підприємств зі статусом АЕО²⁷. Якщо перші роки впровадження проходили повільно, то з 2023 року темпи авторизацій істотно зросли, що демонструє готовність бізнесу до роботи за європейськими стандартами. Наявність сертифікату відкриває доступ до спрощених митних процедур, знижує логістичні витрати, водночас покладаючи на компанії обов'язок постійного підтвердження відповідності. Особливе значення має отримання подвійних авторизацій (АЕО-С та АЕО-Б), що створює передумови для переговорів щодо взаємного визнання з країнами ЄС.

довідково

Авторизований економічний оператор (АЕО) – це статус довіри з боку митниці, що підтверджує надійність компанії у сфері зовнішньоекономічної діяльності. В Україні передбачено два типи авторизацій:

- АЕО-С (спрощення) – надає право користуватися спеціальними митними спрощеннями, зокрема спрощеним декларуванням, процедурою випуску за місцезнаходженням, загальною фінансовою гарантією.
- АЕО-Б (безпека та надійність) – підтверджує відповідність підприємства стандартам безпеки у міжнародному ланцюзі постачань і дає переваги у сфері контролю: зниження ступеня ризику, першочергове проходження митних формальностей, можливість самостійного накладення пломб спеціального типу

Обидва статуси передбачають спільні критерії – дотримання митного й податкового законодавства, належний облік, фінансову стійкість. Відмінність полягає у фокусі: АЕО-С орієнтоване на процедурні спрощення, а АЕО-Б – на підвищені вимоги до безпеки.

Динаміка впровадження «митного безвізу» – у липні зафіксовано рекордну кількість декларацій Т1 – понад 8 тис. на місяць, а від початку роботи системи з жовтня 2022 року – понад 208 тис. транзитних декларацій²⁸. Статистика відображає зростання довіри бізнесу, ефективність цифрових рішень та поступове наближення до повноцінної інтеграції в європейський митний простір.

Наступним кроком стала **підготовка до переходу на NCTS Фаза 6**, що відповідає актуальним регламентам ЄС та багаторічному стратегічному плану електронної

митниці²⁹. Держмитслужба розпочала розробку нової системи за фінансування EU4PFM, обравши більш складну модель «Opt-in», яка дозволяє зберегти наявні переваги для бізнесу у перехідний період. Водночас Україна подала запит до DG TAXUD на відтермінування впровадження до 1 червня 2026 року, щоб синхронізувати внутрішні процеси та врахувати готовність сусідніх країн, які також прагнуть продовжити перехідний період³⁰. Таким чином, після 1 вересня 2025 року українські підприємства зможуть і надалі користуватися NCTS Фаза 5, включно з комбінованими деклараціями T1 з даними безпеки. Цей крок знижує ризики дестабілізації транзитних потоків і дає час для технічної та нормативної адаптації.

довідково

У контексті NCTS Фаза 6⁶⁶ «opt-in» — це спосіб підключення країни до нової версії системи спільного транзиту, за якого **митна адміністрація приймає «комбіновану» транзитну декларацію**: у ній разом із транзитними даними подаються й **дані безпеки (ENS)**. Далі ці дані автоматично передаються в систему безпекового контролю ЄС ICS2 через так званий міст **TED (Transit ENS Data Processing Bridge)**. Для бізнесу це означає **одне подання замість двох** (не треба окремо подавати ENS у ICS2 і транзит у NCTS).

Альтернатива — «opt-out»: країна **не приймає комбіновані декларації**, і тоді подаються **дві окремі** — ENS у ICS2 та транзит у NCTS. Це простіше для впровадження з боку адміністрації, але створює більше операційних дій для декларантів.

Держмитслужба зазначила, що Україна схильється саме до версії «opt-in», хоч вона і складніша технічно, зате дозволяє зберегти звичні переваги спільного транзиту до вступу в ЄС (одне подання, узгоджені дані, безперервність процесів).

Досвід інших країн⁶⁷: Болгарська митниця вже оголосила, що обирає opt-in — у них декларанти продовжують подавати комбіновану декларацію з даними безпеки прямо в NCTS, а система сама передає ці дані в ICS2.

Більше про рекорди, виклики та перспективи розвитку митних спрощень у спеціальному блоці «Нові рекорди та динаміка митного безвізу».

4 серпня 2025 року набули чинності оновлені **правила функціонування системи єЧерга для вантажівок**, затверджені наказом Мінрозвитку від 20.06.2025 р. № 1028³¹. Норми документа закріплюють пропорційний розподіл транспортних потоків між пріоритетними категоріями (швидкопсувні вантажі; перевезення підприємств зі статусом Авторизованого економічного оператора; вантажі з транзитною декларацією T1 чи книжкою МДП) та іншими транспортними засобами у співвідношенні 1:1:1:5. Крім того, введено обмеження на кількість скасувань і продовжень часу очікування, а у випадку зловживань передбачено тимчасове блокування реєстрації транспортних засобів у системі.

Також у серпні Мінрозвитку затвердило **нові правила використання єЧерги для автобусів**³². Відповідний наказ від 24.07.2025 р. № 1177 зареєстровано Мін'юстом.

Документ регламентує бронювання слотів для регулярних та нерегулярних рейсів, встановлює механізм гарантування часу перетину для перевізників, які стабільно виконують маршрути, а також визначає умови для «коротких» рейсів протяжністю до 400 км. Нові норми передбачають санкції за подання недостовірних даних чи невиконання маршрутів, а також деталізують порядок анулювання місця в черзі.

Практичні результати нових підходів зафіксовані протягом серпня³³. Використання пункту пропуску «Нижанковичі–Мальховичі» збільшилося більш ніж удвічі, тоді як навантаження на ПП «Шегині–Медика» скоротилося на понад 25%. Паралельно на 25% зріс рух автобусів через ПП «Дяківці–Раковець», що сприяло зменшенню черг на ПП «Порубне–Сірет». Заступник Міністра розвитку громад та територій Сергій Деркач підкреслив, що перенаправлення нерегулярних маршрутів та розширення можливостей для великих автобусів дозволяє оптимізувати пасажирські перевезення та зменшити час очікування у чергах.

Додатково наголошено на необхідності **актуалізації даних у Єдиному комплексі інформаційних систем Укртрансбезпеки (ЄКІС)**³⁴. Перевізникам рекомендовано перевірити паспортні дані водіїв в особистих кабінетах, оскільки найближчим часом система «єЧерга» автоматично верифікуватиме їх під час бронювання місць. У разі невідповідності чи відсутності даних можуть виникнути відмови в реєстрації та затримки при перетині кордону.

Нові рекорди та динаміка «митного безвізу»

5 вересня 2025 року відбулося експертне обговорення «Нові рекорди та динаміка митного безвізу», організоване за участі Держмитслужби, Всеукраїнського клубу АЕО, незалежних експертів та представників проєкту EU4IBM, що впроваджується Міжнародним центром розвитку міграційної політики (ICMPD). Обговорення ґрунтувалось на публікаціях серпня та присвячене аналізу досягнень та планів у трьох ключових напрямках: програма АЕО, «митний безвіз» і перехід на NCTS Фаза 6. Під час заходу отримано безпосередні коментарі від причетних фахівців та експертів щодо практичних переваг та викликів програм АЕО і NCTS, значення рекордів «митного безвізу» для бізнесу та інтеграції України з ЄС.

АЕО – перші сто компаній

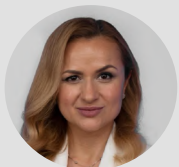
У серпні 2025 року кількість українських підприємств, що отримали статус АЕО, досягла позначки 100. Це стало результатом п'ятирічної програми, яка поступово перетворюється на платформу для майбутнього міжнародного взаємного визнання з ЄС.

Заступник директора департаменту – начальник управління АЕО та застосування спрощень Департаменту авторизації, надання адміністративних послуг та унтролю Держмитслужби Андрій Теплий, окреслив три ключові фактори зростання:

скасування національних спрощень, широка інформаційна кампанія митниці як на центральному, так і на регіональному рівні, із залученням підприємств до авторизацій та ефект «успішного сусіда», коли компанії орієнтуються на приклад колег.

«На початку 2023 року у нас було тільки два АЕО, а сьогодні – сто. Також в нашому департаменті наразі одночасно розглядається близько ста тридцяти заяв від сімдесяти підприємств що є доволі суттєвим показником, який фактично залишається стабільним протягом останніх двох років», – зазначив він.

Представники бізнесу підтвердили цей тренд. Леся Качуровська, директорка Всеукраїнського клубу АЕО, підкреслила, що бізнес позитивно оцінює взаємодію з митницею та вже не сприймає статус АЕО як щось доступне виключно великим компаніям:

«Якщо раніше бізнес боявся цього статусу і вважав, що його може отримати лише велика компанія, то тепер цей страх пройшов. Бізнес оцінює свої сили, подає документи і отримує статус», – сказала вона.

За її словами, підприємства дедалі активніше користуються перевагами АЕО – швидшим оформленням документів на кордоні та оптимізованими процесами.

Водночас залишаються і виклики. Як відзначив Андрій Теплий, компанії найбільше очікують **на реальне запровадження пріоритетної черги на кордоні для АЕО.**

«Підприємства отримали авторизацію саме для цього. Але через технічні затримки в Мінрозвитку поки що перевага не працює повною мірою», – пояснив він. Детальніше про можливості та виклики запровадження пріоритетності в найбільших ПП [читайте тут](#).

Інший виклик, пов'язаний **із взаємним визнанням АЕО між Україною та ЄС**, полягає в тому, що для запуску цього процесу українська сторона повинна мати щонайменше десять підприємств зі статусом АЕО-Б (авторизація з безпеки).

За словами Андрія Теплого, європейські партнери прагматично підходять до питання: для них важливо переконатися не лише у відповідності законодавства, але й у практичній роботі компаній за єдиними стандартами:

«Одне чи два підприємства для них не показник – необхідна критична маса, яка підтвердить сталість практики. Враховуючи масштаби України, саме десять підприємств зі статусом АЕО-Б визначено як мінімум для початку переговорів про взаємне визнання», – зазначив він.

Хоча багато підприємств уже мають авторизації на спрощення і фактично на 90% відповідають критеріям безпеки, нині таких компаній лише п'ять. Отже, ключовим викликом є **стимулювання бізнесу до переходу від базових спрощень до статусу АЕО-Б**, аби виконати європейську вимогу і розблокувати процес взаємного визнання, над чим, за інформацією Андрія Теплого, Держмитслужба працює безперервно.

«Митний безвіз»: липневі рекорди та якість процедур

У липні 2025 року українські митниці оформили понад 8 тисяч транзитних декларацій Т1 – це рекорд від початку застосування NCTS. За словами **директора Департаменту транзитних процедур Держмитслужби Сергія Демченка**, раніше цей показник коливався в межах 5-7 тисяч декларацій на місяць. У липні вперше було досягнуто позначки 8 тисяч, що є **ознакою зрілості системи**.

За інформацією представника Держмитслужби, з початку 2025 року в рамках Фази 5 NCTS було оформлено понад 80 тисяч декларацій T1, з яких 56 тисяч – з України та 24 тисячі – до України, що втричі більше, ніж за аналогічний період 2024 року. Також спостерігається позитивна динаміка **використання T1 у внутрішньому транзиті**. На його думку, **ключову роль у поширенні практики використання NCTS відіграли брокерські компанії**, які інтегрували оформлення декларацій T1 у власні бізнес-моделі та взяли на себе функції суб'єктів процедури. Саме вони, переконуючи перевізників у перевагах нового підходу – нижчій вартості, швидкості та зручності, – фактично стимулювали зростання кількості транзитних операцій.

Учасники підкреслили, що це не лише кількісний рекорд. Важливою є також якість поданих декларацій T1: зменшилися технічні помилки, зникла потреба у багатьох консультаціях.

«Ми налаштували Help Desk так, щоб бізнес відчував дружню підтримку. Якщо телефонуєте – відповідь одразу, якщо пишите листа – зворотний зв'язок протягом пів години», – пояснив Сергій Демченко.

Також Держмитслужба активно залучала служби техпідтримки інших країн до вирішення спірних ситуацій, що дозволяло оперативно усувати непорозуміння й мінімізувати ризики для бізнесу. Такий підхід, поєднаний із системними роз'ясненнями та наголосом на необхідності швидкого звернення до служби підтримки, сформував у перевізників відчуття захищеності й підвищив довіру до роботи NCTS.

Додатково обговорювалися міжнародні аспекти. Станом на 1 вересня з початку 2025 року українські гарантії були використані більш ніж у 180 тисячах декларацій T1, оформлених у країнах ЄС, переважно в Польщі та Литві. Це створює нову бізнес-модель для українських компаній, які надають послуги як суб'єкти процедури спільного транзиту навіть поза територією України, та демонструє **вихід українських компаній на європейський ринок гарантійних послуг**.

Перехід на NCTS Фаза 6

Україна вже розпочала розробку Фази 6 з опцією «opt-in», яка інтегруватиме дані надійності та безпеки (ENS) й передаватиме їх у систему контролю імпорту ЄС (ICS2). В ході обговорення Сергій Демченко детально роз'яснив, чому Україна обрала складніший варіант переходу, порівняно з «opt-out» моделлю.

По-перше, опція «opt-in» відповідає очікуванням Єврокомісії. Як підкреслив Сергій Демченко: *«Дві моніторингові місії Європейської комісії в Україні - передмоніторингова та фінальна - рекомендували включати дані безпеки у транзитні декларації»,* – так звані комбіновані декларації. **По-друге, такий підхід відображає вже сформовану практику бізнесу, виключає подвійну роботу та втрату іміджу.**

«Опція «opt-out» адміністративно простіша, але це було б кроком назад, оскільки ми півтора року готували бізнес до комбінованих декларацій. Опція «Opt-in» дозволяє зберегти подання однієї комбінованої декларації і безперервність процесів. Перейти на іншу модель – було б неправильно також з точки зору іміджу», – зазначив він.

Нарешті, опція «opt-in» є спільною позицією України та суміжних партнерів. *«Ми завжди заявляли, що йдемо шляхом «opt-in» і нашу позицію підтримали колеги з Польщі та інших сусідніх країн».*

DG TAXUD дозволив усім країнам-учасникам запросити відступ щодо переходу на Фазу 6 до 1 червня 2026 року. Україна скористалася цим правом, аби бізнес міг спокійно адаптувати ІТ-системи. Як зазначили учасники обговорення, таке рішення знімає напругу й дозволяє уникнути хаотичних перебоїв у використанні системи.

У ході дискусії також згадувалася практика інших сусідів: Болгарія, яка першою перейшла на «opt-in», подала запит на відстрочку, тоді як Угорщина поки залишається на «opt-out». Це свідчить про наявність різних підходів, але водночас підтверджує, що український вибір відповідає тенденції більшості країн Східної Європи.

Висновки

Експертне обговорення показало, що українська митниця виходить на новий рівень європейської інтеграції. Програма АЕО досягла значного розвитку і тепер зосереджена на досягненні критичної маси учасників для взаємного визнання з ЄС. «Митний безвіз» став щоденною практикою бізнесу, що підтверджується рекордними показниками липня та зростанням якості процедур. Перехід на Фазу 6 демонструє готовність країни приймати складніші вимоги та водночас створює комфортний графік для бізнесу.

Учасники обговорення підсумували, що **АЕО, NCTS і майбутня Фаза 6 – це єдина лінія, яка веде Україну до європейського митного простору. Вони демонструють системний рух уперед і липневі рекорди – черговий доказ значного поступу у сфері.**

Транскордонна співпраця та розвиток прикордонної інфраструктури

У серпні активізувались **українсько-румунські перемовини щодо розвитку пунктів пропуску**. На зустрічі заступника Міністра розвитку громад та територій Сергія Деркача з державним секретарем Міністерства транспорту та інфраструктури Румунії Іонелем Скріштіану обговорювалося забезпечення постійного руху автобусів великої місткості через «Дяківці – Раковець» та перспективи будівництва нового пункту «Біла Церква – Сігету Мармаціей»³⁵. Українська сторона повідомила, що договір на виконання робіт уже підписаний і проєкт розділений на три черги: до кінця 2025 року планується запуск на базі тимчасової інфраструктури. Також домовлено про синхронізацію робіт із реконструкції «Порубне – Сірет», що має подвоїти пропускну спроможність, та обговорено відкриття локальних пунктів пропуску для легкового транспорту і пішоходів.

Сергій Деркач,
Заступник Міністра розвитку громад
та територій України

цитата

Результатом минулої зустрічі стало вирішення питання пункту пропуску “Дяківці”. Тепер його перетинають автобуси великої місткості, незалежно від розміру. Завдяки цьому фактично на 50% зросла кількість автобусів, що їдуть через цей кордон. Саме тому нам важливо зробити це рішення постійним як на виїзд з України, так і на вїзд до нашої держави, без часових обмежень. Паралельно з цим маємо працювати над важливими стратегічними проєктами. У першу чергу мова про будівництво пункту пропуску “Біла Церква–Сігету Мармаціей”.

Цей проєкт підтверджено й на рівні місцевої влади: начальник Закарпатської ОВА Мирослав Білецький повідомив про **запуск ПП «Біла Церква–Сігету Мармаціей» до кінця 2025 року, синхронно з румунською стороною**³⁶. Водночас тривають переговори щодо малих пунктів у Хижі та Яблунівці.

Варто зауважити, що раніше, за словами Мирослава Білецького в інтерв'ю Укрінформу, відкриття планувалося вже у серпні 2025 року, що свідчить про певну зміну термінів³⁷.

Водночас під час візиту Міністерки закордонних справ Румунії Оани-Сільвії Цою Віце-прем'єр-міністр з відновлення України – Міністр розвитку громад та територій України Олексій Кулеба наголосив, що розбудова пунктів пропуску з Румунією

та Молдовою є одним із ключових **пріоритетів державної Стратегії розвитку прикордонної інфраструктури до 2030 року**³⁸. Серед проєктів – спорудження ПП «Біла Церква–Сігету Мармаціей», розширення ПП «Порубне–Сірет» та створення локальних пунктів пропуску.

Заступник Міністра Сергій Деркач під час консультацій у форматі «Україна–Молдова–Румунія» окреслив також **плани на молдовському напрямку**, включно з розвитком «Зеленого коридору» через «Рені–Джурджулешть–Галац» та завершенням «швидкого» відновлення на десяти пунктах.

За інформацією Агентства відновлення на ПП «Рені–Джурджулешть» облаштовується стоянка для транспорту й відпочинку на 1,7 га, що розвантажить під'їзні шляхи та створить комфортні умови для перевізників. Проєкт фінансується в межах СЕФ, у форматі рівного розподілу витрат між ЄС і державним бюджетом³⁹.

Агентство відновлення впроваджує нові підходи до облаштування невеликих пунктів пропуску, використовуючи **мобільні модульні рішення замість класичного капітального будівництва**⁴⁰. Першим прикладом стала модернізація пункту «Кельменці–Ларга», де в найкоротші строки оновлюється дорожнє покриття, інженерні мережі та створюються базові умови для персоналу і подорожуючих. Така модель дозволяє суттєво зекономити ресурси та водночас залишає можливість гнучкої переорієнтації інфраструктури після вступу України до ЄС.

Особлива увага зосереджена на **прикордонних переходах із Польщею**. На під'їздах до ПП «Ягодин–Дорогуськ» ведеться капітальний ремонт 1,9 км автодороги М-07, що фінансується у межах програми ЄС СЕФ⁴¹. Роботи охоплюють відновлення дорожнього покриття, тротуарів та систем водовідведення, що має забезпечити безпечний і швидший рух транспорту. Проєкт фінансується на умовах співфінансування – 50% витрат покриває Європейський Союз⁴².

Окремим напрямком стала співпраця з Європейським банком реконструкції та розвитку. В межах програми «Розвиток Транс'європейської транспортної мережі» розпочато **капітальний ремонт дороги М-09 «Тернопіль–Львів–Рава-Руська»**, яка є частиною маршруту Е372 та забезпечує сполучення з ПП «Рава-Руська–Гребенне»⁴³. Початкова вартість проєкту у 182 млн євро після тендерів знизилася до 110 млн, що дозволяє використати зекономлені кошти на інші транші. Це підкреслює стратегічну роль дороги як складової європейських транспортних коридорів і важливого елементу інтеграції України в TEN-T.

Міжнародна співпраця. Навчання та розвиток

У серпні міжнародна співпраця України у сфері прикордонної та митної безпеки охопила низку напрямів. Відбулися двосторонні консультації зі Швецією, США, Австралією, Великою Британією, Канадою та Естонією, що стосувалися обміну досвідом, технічної допомоги й модернізації прикордонного контролю. Ключовою подією стало підписання Україною та Канадою Угоди про взаємну адміністративну допомогу в митних справах. Важливим практичним кроком стало постачання мобільних скануючих систем для українсько-польського кордону. Паралельно реалізовано низку навчальних програм – з аудиту, захисту прав інтелектуальної власності, документальної безпеки, стратегічних комунікацій та протидії торгівлі людьми. Окремий акцент зроблено на впровадженні гендерної рівності й інклюзії у діяльність митних органів.

На початку місяця відбулася зустріч Голови Держприкордонслужби Сергія Дейнека з аташе з питань оборони Посольства **Королівства Швеція** полковником Тедді Ларссоном та полковником Пером Апельстіквістом, який завершував ротацію в Україні⁴⁴. Обговорювалися питання поточної безпекової ситуації, можливості розвитку прикордонної безпеки та подальші напрями співпраці, включно з підвищенням спроможностей морської охорони та вдосконаленням підготовки персоналу.

Фото: [Держприкордонслужба](#)

Паралельно зміцнювалися відносини зі **Сполученими Штатами Америки**. Візит представників Програми з експортного контролю та безпеки кордонів Посольства США на ділянку відповідальності 31 прикордонного загону був спрямований на надання технічної допомоги та оцінку впровадження сучасних технологічних рішень⁴⁵. Особливу увагу приділено протидії гібридним загрозам і незаконному переміщенню озброєнь, що підтвердило стратегічний характер американсько-українського партнерства у сфері прикордонної безпеки.

Практичним результатом стала передача Департаментом поліції та прикордонної охорони **Естонської Республіки** шести позашляховиків Volkswagen Amarok⁴⁶. Техніка

призначена для виконання бойових і спеціальних завдань у складних умовах, що підвищує мобільність та логістичну спроможність українських прикордонних підрозділів. Така допомога розглядається як свідчення послідовної солідарності та прагнення Естонії розширювати партнерство у сфері прикордонної безпеки.

Подальший розвиток співпраці продемонструвала зустріч із Надзвичайним і Повноважним Послом **Австралії** в Україні Полом Леманном⁴⁷. Обговорювалися вдосконалення прикордонного контролю, модернізація відомчої інформаційно-комунікаційної системи та впровадження біометричних технологій. Як зауважив очільник Держприкордонслужби Сергій Дейенко під час зустрічі: «Австралія стала одним із наших найнадійніших партнерів. Завдяки їхній допомозі ми змогли підвищити ефективність прикордонного контролю, модернізувати технічне оснащення та впровадити передові біометричні технології».

Пол Леманн,
Надзвичайний та Повноважний Посол Австралії в Україні

цитата

Ми глибоко вражені професіоналізмом українських прикордонників.

У сфері митної співпраці однією з ключових подій стала підписання Угоди про взаємну адміністративну допомогу в митних справах між Міністерством фінансів України та **Урядом Канади**⁴⁸. Документ передбачає обмін інформацією для протидії контрабанді, незаконній торгівлі та іншим правопорушенням, а також створює умови для прозорості й захисту даних. Угода зміцнює співробітництво у сфері безпеки міжнародних ланцюгів постачання.

Сергій Марченко,
Міністр фінансів України

цитата

Підписана сьогодні угода відкриває нову сторінку у співпраці між Україною та Канадою і посилює багаторічну співдружність наших країн. Угода є важливим кроком для зміцнення митного контролю та створення прозорих і більш безпечних умов міжнародної торгівлі. Ми вдячні нашим канадським партнерам за незмінну підтримку України та відданість принципам відкритості та верховенства права

Наприкінці серпня Голова Держприкордонслужби Сергій Дейнеко провів зустріч із новопризначеним аташе з питань оборони Посольства Сполученого Королівства

Великої Британії та Північної Ірландії в Україні коммодором Королівських ВМС Девідом Тіздейлом та коммодором Пітером Кракрофтом, який завершує свою ротацію в Україні⁴⁹. Темами стали розвиток прикордонної безпеки, підготовка персоналу та морська охорона. Британська сторона підтвердила політичну та практичну підтримку України, наголосивши на непохитності позиції уряду та парламенту.

У Варшаві відбулася тристороння зустріч за участю представників України, Польщі, Європейської комісії та міжнародних інституцій, організована UNODC у межах проекту, профінансованого урядом Японії⁵⁰. Центральною темою стало **узгодження підходів до оптимізації прикордонного та митного контролю**. Обговорено імплементацію міждержавних угод, застосування електронного декларування, інтеграцію eЧерги, розвиток NCTS та оформлення пасажирських потягів у русі. Українська сторона підтвердила готовність до пілотного запуску прискореного оформлення автобусів. Результати зустрічі визначили конкретні напрямки інтеграції процедур і формування пілотних рішень, які мають пришвидшити рух через кордон та знизити ризики транскордонної злочинності.

Фото: [Держмитслужба](#)

Модернізація технічного оснащення набуває практичних рис у вигляді **постачання чотирьох мобільних скануючих систем** компанії Varex Imaging. Вони будуть встановлені у ПП «Ягодин–Дорогуськ», «Рава-Руська–Гребенне», «Краківець–Корчова» та «Шегині–Медика»⁵¹. Це відбувається в рамках Договору між урядами України та Польщі про надання кредиту на умовах пов'язаної допомоги від 2015 року. Системи здатні сканувати різні типи транспортних засобів і застосовують алгоритми штучного інтелекту для аналізу зображень, що мінімізує людський фактор та підвищує ефективність перевірок. Їх використання дозволить скоротити час огляду, посилити боротьбу з контрабандою та зменшити корупційні ризики.

Експерти проекту EU4IBM-Стійкість, що фінансується ЄС та імплементується ICMPD, завершили комплексну 60-годинну програму з внутрішнього аудиту, яка підтвердила **системний розвиток кадрового потенціалу митної служби**⁵². Програма

охопила risk-based audit, управління ризиками відповідно до міжнародних стандартів, методики професійних комунікацій, інтерв'ювання, а також управління даними (Excel, SQL). Теоретичні модулі поєднувались із практичними завданнями та кейсами. Директор Департаменту внутрішнього аудиту Держмитслужби Олександр Ледник наголосив на комплексності та практичності курсу. Цей формат навчання спрямований на забезпечення прозорості та відповідності митних процедур європейським стандартам.

В'ячеслав Топоров,
керівник проєкту EU4IBM-Стійкість, ICMPD

цитата

Такого роду навчання є кроком у зміцненні потенціалу внутрішнього аудиту Державної митної служби України. Ефективні практики внутрішнього аудиту та управління ризиками є важливими не тільки для забезпечення прозорості та підзвітності, але й для приведення митних процесів України у відповідність до європейських стандартів та найкращих практик.

Паралельно відбувається **налагодження міжінституційної співпраці**: підписаний Меморандум між Держмитслужбою та Тренінговим центром прокурорів України заклав підґрунтя для створення спільних освітніх програм, тренінгів, дистанційних курсів і конференцій⁵³. Документ також передбачає співпрацю у сфері аналітичної діяльності, зокрема підготовку звітів і досліджень з актуальних питань митної та кримінальної юстиції. Це сприяє узгодженню підходів, підвищенню кваліфікації кадрів і посиленню інституційної спроможності митниці у перспективі набуття правоохоронного статусу.

Окремий напрям розвитку компетенцій стосується **захисту прав інтелектуальної власності**. Центр спостереження з питань порушень прав інтелектуальної власності (IPR) Українського національного офісу інтелектуальної власності та інновацій (УКРНОІВІ) провів тренінговий курс, присвячений методам виявлення контрафактних товарів і взаємодії з правовласниками⁵⁴. Програма включала не лише теоретичні лекції, а й практичні воркшопи, що дозволили відпрацювати алгоритми дій у реальних сценаріях. Заступник Голови Держмитслужби Владислав Суворов наголосив, що захист ІВ «є наріжним каменем у формуванні здорової економіки держави», адже контрафакт становить не лише економічну, а й безпекову загрозу. У свою чергу представники УКРНОІВІ підкреслили важливість координації державних органів у боротьбі з піратством і контрафактом. Такий тренінг підвищує готовність митників до реагування на сучасні виклики у сфері ІВ-захисту.

Розвиток компетенцій у сфері документальної безпеки було продемонстровано під час тренінгу Головного експертно-криміналістичного центру Держприкордонслужби України для співробітників Посольства США⁵⁵. Учасники ознайомилися з елементами захисту українських паспортних документів, вчилися виявляти ознаки підробок та виконували практичні завдання. За результатами заходу американська сторона передала зразки власних документів із прикладами підробок, а також домовилась про подальшу співпрацю у сфері обміну інформацією. .

Питання **стратегічних комунікацій і кризового реагування** стали темою дводенного тренінгу «Штучний інтелект та медіа: реагування через моделювання», організованого Консультативною місією ЄС для підрозділів Держприкордонслужби⁵⁶. Участь взяли понад 50 комунікаційників з різних регіонів. Програма охопила практичне застосування генеративного ШІ у створенні контенту, симуляцію кризових ситуацій і розробку комунікаційних хабів при прикордонних загонах.

Виклики транскордонної злочинності були предметом дводенного тренінгу для кримінальних аналітиків Держприкордонслужби у Львові, організованого UNODC за підтримки Посольства Японії⁵⁷. Тематика охопила боротьбу з торгівлею людьми, використання віртуальних активів у злочинних схемах, цифрову криміналістику та OSINT. Українські й міжнародні експерти презентували інструменти аналізу криптовалютних транзакцій, а також методи виявлення жертв торгівлі людьми.

Питання гендерної рівності залишаються одним із пріоритетів у діяльності Держмитслужби⁵⁸. В межах HR-стратегії реалізовано участь радниці з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії насильству за ознакою статі Держмитслужби Катерини Гунько у «Академії гендерного мейнстрімінгу для радників і радниць з гендерних питань». У програмі – вивчення міжнародно-правових стандартів, швидкого гендерного аналізу в умовах війни, а також практичних інструментів: гендерного бюджетування й аудиту. Рекомендації за підсумками навчання передбачають створення регіональної мережі координаторів та проведення цільових тренінгів для посадових осіб.

Додатковим кроком у впровадженні **принципів інклюзії** стало проведення онлайн-тренінгу «Безбар'єрне робоче місце», організованого Держмитслужбою за підтримки EU4PFM⁵⁹. Близько 400 посадових осіб ознайомилися з практиками ЄС у сфері різноманітності та інклюзії, а також оцінили власне робоче середовище на предмет фізичної, цифрової й інформаційної доступності. Експерти Лаура Братикайте та Христина Якубайтіте-Ревутіене представили контрольні списки і практичні кейси. Захід став частиною системної роботи з формування безбар'єрного середовища та приведення кадрових практик у відповідність до європейських стандартів.

Транспортна інтеграція і розвиток логістики

У серпні Україна продовжує інтеграцію у транспортний простір ЄС, поєднуючи оновлення нормативної бази, двосторонні домовленості та розвиток інфраструктури.

Набули чинності **оновлені правила міжнародних автомобільних перевезень**, ухвалені в межах Конвенції МДП⁶⁰. Для всіх країн-учасниць, зокрема України, відтепер діє продовжений строк обов'язкової перевірки транспортних засобів – з двох до трьох років. Свідoctва про допущення тепер чинні протягом усього перевезення, навіть якщо термін їх дії завершився під час маршруту. Це знижує адміністративне навантаження на бізнес, зменшує ризики затримок і створює передумови для більшої передбачуваності перевезень.

Двостороння співпраця з Республікою Молдова була закріплена **продовженням «транспортного безвізу» до кінця 2027 року**⁶¹. Це дозволяє українським і молдавським перевізникам здійснювати вантажні перевезення без спеціальних дозволів, що сприяє зростанню товарообігу між країнами.

Олексій Кулеба,
Віце-прем'єр міністр з відновлення –
Міністр розвитку громад та територій України

цитата

За минулий рік товарообіг між Україною та Молдовою зріс на 12% та склав близько 1,1 млрд доларів. Велику роль у цьому відіграє саме лібералізація автомобільних перевезень між нашими країнами, адже бездозвільний проїзд дає можливості доставляти товари без обмежень під час перевезень. Окрім цього, Молдова важлива для нашого бізнесу з точки зору транзитних перевезень, адже таким чином наш бізнес має доступ до ринків інших країн. Вдячний молдавським колегам за спільну роботу з розвитку економік обох держав.

Водночас під час засідання Змішаної комісії з автомобільних перевезень Міністерство розвитку громад та територій України спільно з Міністерством інфраструктури та регіонального розвитку Республіки Молдова узгодили **нові правила для автобусних маршрутів**: термін дії дозволів збільшено до п'яти років, а розклади руху відтепер верифікуватимуться обома сторонами, щоб уникати маніпуляцій⁶². Контроль за регулярністю виконання рейсів буде здійснюватися за допомогою системи єЧерга.

Важливою складовою залишається **робота портів**, що розглядаються як вузлові точки транспортних коридорів. У серпні відбулися переговори щодо відновлення концесії Херсонського порту з урахуванням положень Закону України № 4510-IX від 19 червня 2025 року, який дозволяє адаптувати умови договорів до форс-мажорних обставин⁶³.

довідково

Закон України “Про публічно-приватне партнерство” [№4510-IX](#) від 19 червня 2025 року передбачає удосконалення процедур підготовки та реалізації проєктів державно-приватного партнерства (ДПП) та спрямований на залучення для відновлення України, зокрема для об’єктів критичної інфраструктури, економіки та соціальної сфери

Аналогічно, у Миколаївській області підписано меморандум про співпрацю між Міністерством розвитку громад та територій, ТОВ «Кютерміналз Ольвія» та катарською компанією QTerminals щодо відновлення концесійного проєкту у спеціалізованому порту «Ольвія»⁶⁴.

цитата

Альона Шкрум,
перша заступниця Міністра розвитку громад
та територій України

Концесійні договори є ефективним інструментом, що дозволяє залучати інвестиції та забезпечувати відновлення і розвиток інфраструктури України. Ми розглядаємо можливість підписання меморандумів між портами щодо встановлення статусів портів-побратимів, що відкриє нові горизонти для співпраці, дозволить обмінюватися досвідом та спільно розвивати морську логістику.

Обидва кейси демонструють використання державно-приватного партнерства як інструменту залучення інвестицій та підготовки портів до відбудови й подальшої інтеграції у міжнародну логістику.

Одним із напрямів підготовки масштабних інфраструктурних проєктів став процес узгодження з міжнародними фінансовими партнерами⁶⁵. У межах програми Ukraine Project Preparation Framework (Ukraine PPF) Міністерство розвитку громад та територій і Світовий банк визначили реконструкцію автошляху М-15 Одеса – Рені пілотним проєктом. Йдеться про модернізацію мосту через Дністер, транспортних розв’язок і кількох ділянок дороги, що має підвищити пропускну здатність і безпеку південного транспортного коридору України.

цитата

Марина Денисюк,
заступниця Міністра розвитку громад
та територій України

Необхідно працювати над тим, щоб залучені інвестиції на відбудову і розвиток інфраструктури прямували до громад. Система управління публічними інвестиціями дозволяє це робити, і наша задача – використати її інструменти для збільшення портфеля якісно підготовлених до інвестування проєктів. Завдяки Програмі підготовки проєктів громади можуть готувати кращі та якісні заявки, а отже конкурувати за їхнє подальше фінансування

Глосарій скорочень

API – Application Programming Interface (інтерфейс прикладного програмування)
CEF – Connecting Europe Facility
FRONTEX – Європейська Агенція з прикордонної та берегової охорони
EMPACT – Європейська багатодисциплінарна платформа проти злочинних загроз
EU4IBM-Стійкість – проєкт «Підтримка ЄС у зміцненні інтегрованого управління кордонами в Україні»
EU4PFM – Програма з управління державними фінансами в Україні
GMS – Guarantee Management System (система управління гарантіями)
IBM – Integrated Border Management (англ. відповідник IYK)
ICMPD – Міжнародний центр розвитку міграційної політики
MASP-C – багаторічний стратегічний план електронної митниці ЄС (Multi-annual strategic plan for electronic customs)
NCTS – New Computerised Transit System (нова комп'ютеризована транзитна система)
TEN-T – Транс'європейські транспортні мережі
UNODC – Управління ООН з наркотиків і злочинності
USAID ERA – проєкт Агентства США з міжнародного розвитку «Економічна підтримка України»
Агентство відновлення – Державне агентство відновлення та розвитку інфраструктури України
АЕО – Авторизований економічний оператор
Держмитслужба – Державна митна служба України
Держприкордонслужба, ДПСУ – Державна прикордонна служба України
ДМС – Державна міграційна служба України
Дозвіл ЄКМТ (Європейська Конференція Міністрів Транспорту) – багатосторонні дозволи на міжнародні перевезення вантажів автомобілями транспортних компаній, які працюють в країні-учасниці ЄКМТ, на основі системи квот
ДСНС – Державна служба України з надзвичайних ситуацій
ЄІБ – Європейський інвестиційний банк
ЄС, Євросоюз – Європейський Союз
ІУДК – Інтегроване управління державним кордоном
ІУК – Інтегроване управління кордонами
КМЕС – Консультативна місія Європейського Союзу в Україні
КМУ – Кабінет Міністрів України
МВС – Міністерство внутрішніх справ України
МДП – Митна конвенція про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП (TIR)
МЗС – Міністерство закордонних справ України
Мінрозвитку – Міністерство розвитку громад та територій України
МОМ – Міжнародна організація з міграції
ОБСЕ – Організація з безпеки і співробітництва в Європі
ООН – Організація Об'єднаних Націй
ПП – пункт пропуску
ЦОВВ – центральний орган виконавчої влади

Лінки на публікації

- 1 Прикордонники зафіксували рекордний з початку року показник пасажиропотоку (Укрінформ)
- 2 У липні і серпні прикордонники зафіксували перевагу на в'їзд до України, а не на виїзд – ДПСУ (Медіацентр Україна)
- 3 Пасажиропотік на кордоні не зменшується, наразі більше людей в'їжджає в Україну – Демченко (Укрінформ)
- 4 Про можливе ускладнення руху через пункт пропуску «Устилуг-Зосин» (Держприкордонслужба)
- 5 Від сьогодні розширюються можливості виїзду за кордон для українських чоловіків віком до 23 років (Держприкордонслужба)
- 6 Дозвіл на виїзд за кордон чоловіків 18–22 років не вплинув на збільшення пасажиропотоку (Держприкордонслужба)
- 7 За 7 місяців 2025 року товарообіг України склав \$69,1 млрд (Держмитслужба)
- 8 За 7 місяців 2024 року товарообіг України склав \$61,7 млрд (Держмитслужба)
- 9 За 7 місяців 2023 року товарообіг склав \$57,5 млрд, що на 3% більше, ніж в 2022 (Держмитслужба)
- 10 У липні до Держбюджету спрямовано 65,1 млрд грн митних платежів (Держмитслужба)
- 11 Стан надходжень митних платежів у липні 2025 року (Держмитслужба)
- 12 За 7 місяців 2025 року митні органи виявили 5 682 порушення митних правил на 6,8 млрд грн (Держмитслужба)
- 13 За сім місяців 2024 року митниці Держмитслужби виявили порушень митних правил на 15,6 млрд грн (Держмитслужба)
- 14 Два роки стійкості Українського коридору: морем перевезено понад 137 млн тонн вантажів (Мінрозвитку)
- 15 Єврокомісія відзначила прогрес України у модернізації митної сфери та рекомендувала надати митниці статус правоохоронного органу (Держмитслужба)
- 16 Уряд підтримав проєкт нового Митного кодексу України, який направляється на оцінку Єврокомісіїю та для консультацій з бізнесом (Мінфін)
- 17 Розпочато консультації щодо проєкту нового Митного кодексу України (Держмитслужба)
- 18 Оптимізація структури Держмитслужби: утворено Південну та Південно-Східну митниці (Держмитслужба)
- 19 Повідомлення про рішення щодо припинення відповідного територіального органу (Держмитслужба)
- 20 Держмитслужба реалізує черговий етап пілотного проєкту виконання митних формальностей підрозділом митних компетенцій (Держмитслужба)
- 21 Держмитслужба підписала контракт на створення Контакт-центру для зручного спілкування з бізнесом (Держмитслужба)
- 22 Державна митна служба України провела онлайн-семінар для бізнесу: роз'яснення змін у постмитному контролі та шлях до прозорої взаємодії (Держмитслужба)
- 23 100 перших авторизацій на провадження митної брокерської діяльності: основні досягнення, виклики та шляхи їх вирішення (Держмитслужба)
- 24 Зміна відомостей і внесення змін до авторизацій: в чому різниця? (Держмитслужба)
- 25 Держмитслужба надала ключові роз'яснення щодо авторизації митних брокерів (Держмитслужба)
- 26 Використання авторизацій у митних режимах переробки та тимчасового ввезення: роз'яснення практичних аспектів (Держмитслужба)
- 27 П'ять років АЕО в Україні: від перших кроків до глобального визнання (Держмитслужба)
- 28 «Митний безвіз» встановив новий рекорд у липні (Мінфін)
- 29 Україна розпочала розробку системи NCTS Фаза 6 (Держмитслужба)
- 30 Український бізнес отримає більше часу для переходу на наступну версію «митного безвізу» - NCTS Фаза 6 (Держмитслужба)
- 31 єЧерга для вантажівок: затверджено нові правила функціонування систем (Мінрозвитку)
- 32 єЧерга для автобусів: затверджено нові правила використання системи (Мінрозвитку)
- 33 Впровадження нових рішень для перетину кордону автобусами: результати за місяць (Мінрозвитку)
- 34 Інформація про водіїв в ЄКІС: роз'яснення для міжнародних перевізників (Мінрозвитку)

- 35 Розбудова пунктів пропуску: Сергій Деркач провів зустрічі з Міністерством інфраструктури Румунії (Мінрозвитку)
- 36 Запуск нового ПП у Білій Церкві на базі тимчасової інфраструктури одночасно із сусідами до кінця 2025 року (Мирослав Білецький. Фейсбук сторінка)
- 37 Мирослав Білецький, начальник Закарпатської ОВА: Релокація в нашу область продовжиться і після війни (Укрінформ)
- 38 Розбудова кордону з Румунією та Молдовою: сторони обговорили спільні пріоритети (Мінрозвитку)
- 39 Будуємо майданчик для стоянки транспорту та відпочинку біля міжнародного пункту пропуску (Агентство відновлення)
- 40 Впроваджуємо нові підходи до модернізації прикордонної інфраструктури (Агентство відновлення)
- 41 Ремонтуємо під'їзну дорогу до міжнародного пункту пропуску (Агентство відновлення)
- 42 Капітально ремонтуємо під'їзди до міжнародного пункту пропуску (Агентство відновлення)
- 43 Тривають роботи з капітального ремонту дороги Тернопіль-Львів-Рава Руська (Мінрозвитку)
- 44 Королівство Швеція – Україна – шлях безперервної співпраці (Держприкордонслужба)
- 45 Державна прикордонна служба України та Уряд США продовжують стратегічну співпрацю в сфері глобальної прикордонної безпеки (Держприкордонслужба)
- 46 Естонія передала Державній прикордонній службі України сучасні позашляховики (Держприкордонслужба)
- 47 Україна та Австралія поглиблюють співпрацю у сфері прикордонної безпеки (Держприкордонслужба)
- 48 Україна та Канада посилюють митне партнерство (Держмитслужба)
- 49 Держприкордонслужба та посольство Великої Британії обговорили результати та перспективи співпраці (Держприкордонслужба)
- 50 Україна та ЄС розробляють нові підходи до здійснення спільного контролю на кордоні (Держмитслужба)
- 51 Ще 4 пункти пропуску на українсько-польському кордоні будуть оснащені мобільними скануючими системами (Держмитслужба)
- 52 Зміцнення спроможностей митного аудиту України за підтримки ЄС (IBM.in.ua)
- 53 Держмитслужба та Тренінговий центр прокурорів України підписали Меморандум про співпрацю у сфері підготовки фахівців (Держмитслужба)
- 54 Посадові особи митних органів пройшли тренінговий курс з питань захисту прав інтелектуальної власності (Держмитслужба)
- 55 Судові експерти ДПСУ провели тренінг для Посольства США з виявлення підробок у паспортах України (Держприкордонслужба)
- 56 Консультативна місія ЄС та Держприкордонслужба провели тренінг з використання ШІ у комунікаціях та моделюванні кризових ситуацій (Держприкордонслужба)
- 57 Від блокчейну до розпізнавання жертв: прикордонники пройшли спеціальний тренінг (Держприкордонслужба)
- 58 Держмитслужба готує інституційні зміни для забезпечення рівних умов для жінок і чоловіків (Держмитслужба)
- 59 Ми різні, але рівні: Держмитслужба посилює інклюзивність робочого середовища (Держмитслужба)
- 60 В Україні почали діяти оновлені правила міжнародних автомобільних перевезень МДП (Держмитслужба)
- 61 Україна та Молдова продовжили “транспортний безвіз” ще на два роки (Мінрозвитку)
- 62 Автобусне сполучення між Україною та Молдовою: головні результати Змішаної комісії з перевезень (Мінрозвитку)
- 63 Мінрозвитку та концесіонер Херсонського порту шукають спільні рішення для його відновлення (Мінрозвитку)
- 64 Укладено меморандум щодо відновлення концесії у морському порту “Ольвія” (Мінрозвитку)
- 65 Мінрозвитку та Світовий банк обговорили пілотний проект підтримки розробки інвестиційного проєкту Одеса-Рені (М-15) (Мінрозвитку)
- 66 New Computerised Transit System (NCTS). (European Commission, Taxation and Customs Union)
- 67 The National Customs Agency introduces the Enhanced Computerised Transit System – NCTS Phase 6 (NCTS-P6) (National Customs Agency of the Republic of Bulgaria)